

Студент 4 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто структуру та мету державної промислової політики, визначено заходи щодо підвищення ефективності її втілення на даному етапі розвитку країни.

Аннотация. Рассмотрены структура и цель государственной промышленной политики, определены мероприятия относительно повышения эффективности её воплощения на данном этапе развития страны.

Annotation. The structure and purpose of the state industrial policy was considered, measures to improve its incarnation at the present stage of development was formulated.

Ключові слова: промислове виробництво, державна промислова політика.

У структурі економіки України промисловість є наймасштабнішим її сектором, що виробляє майже половину загальноукраїнського випуску товарів та послуг, 80 % їх експорту, створюється понад 30 % валової доданої вартості. У промисловості концентрується близько третини основних виробничих фондів, які зайняті в економіці. Промислове виробництво було і залишається одним з головних джерел оплати праці найманих працівників, прибутку підприємців та податкових надходжень держави [1].

Означене свідчить про те, що проблема поліпшення структури, динаміки та ефективності вітчизняного промислового виробництва була і залишається дуже актуальною. Її вивченням займалися такі вчені, як О. Амоша, В. Вишневський, Л. Збаразська, В. Беседін, Б. Данилишин, В. Барило, М. Якубовський та ін.

Метою даного дослідження є визначення пріоритетних завдань щодо державного сприяння і підтримки розвитку промисловості, а також вивчення особливостей державної промислової політики України.

Для глибшого аналізу, насамперед, треба визначити об'єкт та суб'єкт державної промислової політики. Головним суб'єктом, виходячи із назви дослідження, виступає держава через повноважні органи державної влади і управління. Об'єктами ж виступають промислові підприємства двох основних груп: (А) – промислові підприємства державної та комунальної форм власності; (Б) – промислові підприємства приватної форми власності. У зв'язку з сьогоденним устроєм країни підприємства групи (А) складають меншу частку у промисловості. У свою чергу група (Б) може бути поділена на олігополістичний сектор великого бізнесу та конкурентний сектор малого й середнього бізнесу [2].

Особливості державної промислової політики, сформовані на попередніх етапах розвитку країни, представлені на рисунку.

Рис. Особливості попередніх етапів формування і реалізації державної промислової політики

Державна промислова політика повинна постійно та динамічно змінюватися під впливом економічних, політичних та соціокультурних факторів. Головною метою цих змін повинне слугувати адекватне реагування

глобалізація, постіндустріалізація, екологічність виробництва та інше. Функціонування дій у цих напрямках сприятиме розвитку конкурентоспроможності продукції.

Промисловість є однією з провідних галузей економіки, яка утворює фундамент науково-технічної трансформації, економічного зростання і соціального прогресу суспільства. Основні положення промислової політики, схвалені Указом Президента України "Про Концепцію державної промислової політики" від 12.02.03 № 102, знайшли втілення у Державній програмі розвитку промисловості на 2003 – 2011 роки, що затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 28 липня 2003 р. № 1174. Реалізація Програми забезпечила позитивні зрушення у технологічному, економічному і соціальному стані промисловості, сприяла прискоренню промислового розвитку, виходу її за обсягом виробництва на рівень 1990 року. Проте на цей час потенціал основних положень Програми значною мірою був вичерпаний через недостатнє урахування особливостей світових і внутрішніх економічних процесів, що виникають і стають все більш відчутними під впливом глобалізації і загострення конкурентної боротьби на ринках промислової продукції. Через це виникла потреба в прийнятті нової Програми, стратегічною метою якої є, перш за все, підвищення конкурентоспроможності економіки і забезпечення входження України в коло економічно розвинутих країн світу за рахунок створення сучасного, інтегрованого у світове виробництво і здатного до інноваційного розвитку промислового комплексу [3].

Пріоритетними напрямками державної промислової політики є формування технологічних кластерів у найбільш наукоємних і високотехнологічних галузях та виробництвах; широке запровадження нових технологій; підвищення конкурентних можливостей промислового виробництва; створення умов для функціонування розгалуженої системи малого та середнього бізнесу, ефективного використання ринкової інфраструктури; забезпечення якісних змін у характеристиках розвитку промислового комплексу [4].

Для того щоб державна промислова політика України втілювалася більш ефективно, треба проводити заходи за такими напрямками реалізації: підвищення виробничого та інвестиційного потенціалу промисловості; реалізація конкурентних переваг виробничого потенціалу України; підвищення науково-технічного потенціалу України.

До першого означеного напрямку відносяться такі заходи: упровадження механізму страхування інвестиційних ризиків; відновлення та активізація кредитування реального сектору банками та міжнародними фінансовими організаціями; поліпшення інвестиційного клімату та підняття інвестиційного іміджу тощо.

До другого напрямку належать такі заходи, як: надання державних гарантій для отримання міжнародних кредитів підприємствами промисловості; прийняття на державному рівні програми структурної перебудови металургійного комплексу; нарощування експорту; розвиток спільного виробництва товарів на умовах кооперації та інше.

До третього напрямку слід відносити: надання державної фінансової підтримки промисловим підприємствам для здійснення наукових досліджень і розробок; сприяння активізації наукових і науково-технічних робіт у корпоративному секторі на пріоритетних напрямках розвитку промисловості; розвиток системи патентно-ліцензійних структурних відділень на промислових підприємствах; сприяння постановці на баланс підприємствами науково-технічних досягнень [5].

Активізація інноваційної діяльності визначена як ключова умова наукової і технологічної модернізації виробництва. Зміст і темпи інноваційної діяльності в довгостроковому періоді визначатиме інноваційна модель розвитку промисловості.

У коротко- та середньостроковому періоді інноваційна активність залежатиме від створення сприятливих умов для проведення науково-технічної політики в рамках усього макроекономічного середовища [3].

Ураховуючи існуючий потенціал академічної, вузівської і галузевої науки, Україна має більш активно долучитися до створення нових поколінь техніки і технологій у таких напрямках, як: інформаційні технології та системи зв'язку; авіа- та ракетно-космічні технології; технології спеціального призначення з освоєнням виробництва продукції цивільного та подвійного використання; функціональні і конструкційні матеріали та вироби з них; хіміко-фармацевтичні технології; медичні діагностичні системи, профілактичні та лікувальні засоби; розробка систем енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних та екологічно безпечних технологічних процесів; біотехнології.

Наук. керівн. Грузд М. В.

Література: 1. Амоша О. Промислова політика України: концептуальні орієнтири на середньострокову перспективу / Амоша О. // Економіка України. – 2009. – № 11. – С. 4–14. 2. Амоша О. Промислова політика України: концептуальні орієнтири на середньострокову перспективу / Амоша О. // Економіка України. – 2009. – № 12. – С. 4–13. 3. Концепція загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості України на період до 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://industry.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=57967&cat_id=57966. 4. Основні підходи до формування національної промислової політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/Natural/Vetp/2010>. 5. Розвиток промислового потенціалу України в процесі післякризового відновлення / О. В. Собкевич, А. І. Сухоруков, В. Г. Савенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Sobkevuch-f91a9.pdf>.